

Gospodarski Glasnik

za Štajersko.

Glasiło za kmetijstvo in deželno kulturo.

Izdaja

c. kr. kmetijska družba štajerska.

Nemški ureduje generalni tajnik
ces. svetovalec **Friderik Müller.**

Na slovensko prelaga
nadučitelj **Jožef Mešiček** v Sevnici.

Vsebina: Iz razprav centralnega odbora. — Odredbe policije za živinsko zdravstvo v zatiranje kužne bolezni v gobcu in na parkljih. (Konec.) — Razne reči: Kaj je storiti, da se ne prikaže telečja vročnica. O napravi žive meje. Žito na sipnici (žitnici). Turščica v narodnem gospodarstvu. Da obdrži vosek, če ga raztopimo, svojo lepo barvo. — Objave Raiffeisen: Raiffeisenova posojilna društva. — Uradne vesti. — Tržna poročila.

Iz razprav centralnega odbora c. kr. kmetijske družbe štajerske

v njega seji dne 7. marca 1899.

Navzoči so bili: predsednik Njegova Vzvišenost gospod Adalbert grof Kottulinsky kot prvomestnik; I. podpredsednik gospod Henrik vitez pl. Plessing; II. podpredsednik gospod Alojzij Posch; zastopnik c. kr. namestnije gospod c. kr. namestnijski svetnik Henrik baron Hammer-Purgstall; zastopnik štajerskega deželnega odbora gospod deželni odbornik Franc grof Attems; centralni odborniki gospodje: Karel vitez pl. Haupt, Jožef Holzer, Rainer Hosch, dr. Ivan grof Meran, Franc baron Morsey, Egon vitez pl. Pistor, dr. Henrik Reicher, Friderik baron Rokitansky, dr. Pavel baron Störck, Jožef Sutter, Ivan Thunhart, Anton Walz, Adal-

bert Zech in generalni tajnik ces. svetnik Friderik Müller, ob enem kot zapisnikar. Drugi gospodje so opravičeni.

Predsednik prečita došlo pismo gospoda Morica Stallner, v katerem so navedeni razlogi, zakaj ne more izvrševati dolžnosti kot član centralnega odbora tako, kakor bi želel, radi česar je primoran, odložiti to častno mesto. Po nasvetu gospoda Walz se predsednik naprosi, gospoda Stallner napotiti, da prekličé ta svoj sklep.

Predsednik da prečitati poročilo deželnega nadknjigovodje, gospoda Karla Löschnigg, ki pravi, da se je račun družbe pregledal in v vseh delih kot redno obložen

in pravilen spoznal, in da se je družbina imovina za 1000 gld. pomnožila, kar se vzame povoljno na znanje.

Poročilo o predlogu Pistor zastran znižbe prenosnin. Poročevalec baron Störek.

Poročevalec predlaga, naj bi se vložila peticija pri državnem zboru in vladi, da se to vprašanje kar najhitreje v zmislu vladne predloge z nekterimi nebistvenimi premembami presoja in reši.

Vname se zelo živahen razgovor, v katerem se povdarja, da nima centralni odbor tega vprašanja presojati z gol pravoslovnega stališča, toliko manj, ker to ni pravoslovno vprašanje; marveč vodijo ga naj edino le koristi s kmetijstvom se bavečega ljudstva, torej naj to vprašanje presoja tudi le s tega stališča.

V tem zmislu se sklene, v predlagani peticiji naglašati, da se priznajoč vse prednosti vladne predloge napram sedaj obstoječim dotičnim določbam, vender prosi, naj bi se omenjena vladna predloga v tem zmislu pre naredila, da se imajo ob prenosu po pododovanju prenosnine odmeriti samo od zneska proste vrednosti.

Sklepanje zastran predlogov, ki so jih zglasile podružnice za občni zbor. Poročevalec generalni tajnik.

Vsi predlogi se prečitajo in pri vsakem posameznem se o tem glasuje, ali se naj postavi na dnevni red 75. občnega zbora.

Tudi se za vsak predlog izvoli poročevalec, ki ima stališče central-

nega odbora napram dotičnemu predlogu zastopati pri občnem zboru.

Sklepanje zastran odlikovanj in poselskih premij, ki so jih podružnice nasvetovale občnemu zboru v privolitev. Poročevalec generalni tajnik.

Zastran podelitve zlate svetinje se po nasvetu gospoda barona Rokitansky sklene, tisto pripoznati le takim osebam, ki so si pridobile prav lepe zasluge za kmetijstvo v celi deželi in kojih dotično delovanje se prizna vsestransko.

Sicer pa se sprejmejo predležči predlogi. Izmed poslov, od podružnic za premovanje nasvetovanih, je izločiti one prosilce, ki so bili že enkrat obdarjeni; one, ki so z gospodarji v sorodu in one, ki ne spadajo med kmetijske posle.

Po tej izločitvi se sklene, ozirati se na prošnje poslov s služabno dobo od 66 do vštveši 35 let.

Nasvet odseka zastran namestitve druge uradniške službe. Poročevalec generalni tajnik.

Vsled razpisa te službe v časopisu „Wiener Landwirtschaftl. Zeitung“ in v družbenem glasilu došlo je 36 prosilnih pisem. Po prečitanih in potrjenih dogovorih oddá se to mesto s pogojem enega poskusnega leta vpokojenemu oskrbniku gospodu Žigi Sutter.

Predlog zastran komisjskega ogledovanja onih redilnih zavodov, iz kojih se jemljejo plemenske svinje za oddajo. Poročevalec gospod Adalbert Zech.

Ta predlog je sprejet in se komisijsko ogledovanje po nasvetu generalnega tajnika izroči gospodom vitezu pl. Plessing, Adalbertu Zech in Žigi Sutter. Zastopnik deželnega odbora gospod Franc grof Attems dá tej komisiji tudi deželnega potovalnega učitelja gospoda Martina Jelovšek na razpolaganje, kar se hvaležno sprejme.

Volitev dveh zastopnikov v predposvetovalni odbor za deželno razstavo v Gradcu 1900. Izvoljena sta podpredsednik gospod Alojzij Posch in generalni tajnik.

Predlogi zastran nabave in de-

litve v pokončevanje grozdne plesnobe potrebnega žepa s strani dežele, ter delitve brezobrestnih posojil v nadlogah vsled trsne uši, izročijo se vinarski sekciji v posvetovanje in predlaganje.

Prošnja štaj. perutninarskega društva za podelitev družbenih svetinj. Poročevalec gospod generalni tajnik.

Vstrezajoč tej prošnji privolijo se društvu štiri srebrne in štiri bronaste družbene svetinje.

Dnevni red je s tem končan in seja se o pol treh popoldne zaključí.

Odredbe policije za živinsko zdravstvo v zatiranje kužne bolezni v gobcu in na parkljih.

Za občni zbor zemljedelskega sveta na Tirolskem dne 16. novembra 1898.

(Konec.)

Iz poedinih okrajev se sliši, da ima c. kr. okrajni živinozdravnik dobro voljo in bi se z ljudmi rad dogovoril, ako bi se ne bal, da pride s svojimi predstojniki navskriž. Pripoveduje se, da so bili kaznovani in premeščeni taki živinozdravniki, ki so se predrznili, eno oko zatisniti, tudi če so na ta način namen boljše dosegli.

Sploh se kaže na neopravičene zapore okrajev, prepovedi senjmov.

V okrajih, kjer so se prigodili le posamezni slučaji okužbe, ali celo samo eden tak slučaj, izvrševale so se okrajne zapore z vso strogostjo. O nasvetih v boljše zatiranje kužne bolezni so slavne okrajne zadruge v nekterih točkah različnih, v obče pa jednih mislij,

ki se zemljedelskemu svetu priporočajo v uvaževanje.

Zadrugi Silz in Oetzthal sta v skupni seji, h kateri so bili povabljeni vsi občinski predstojniki, ki so se tudi mnogobrojno zbrali dne 3. novembra v Brennbichlu sprejeli soglasno predlog, kojega je pripravil in stavil praktični strokovnjak, c. kr. poštar Hirn v Silzu.

Tisti se glasi:

I. Zajezba že nastale kužne bolezni.

Ako se je v kateri občini prikazala gobčna in parkeljna kuga, tedaj se naj, ko je živinozdravnik bolezen konstatoval, na državne troške sestavi iz občanov kugopazna komisija, kateri predseduje župan.

Naloga te komisije je strogo nadzorovanje okuženega dvora po dnevi in po noči. Za nadzorovanje smejo se rabiti le zelo zanesljivi, neomadeževani ljudje.

Nikakor se ne sme dopustiti, da bi z okuženim dvorom živali ali ljudje neposredno občevali.

Le postavljeni čuvaji posredujejo najpotrebnejše občevanje. Komisiji pripada, predno se kuga začne, nadzorovanje petih dvorov. Ako se hitro zaporedoma okuži več nego pet dvorov, potem se odredi zapora občine. Potem pa se ne nadzorujejo več posamezni dvori, marveč nadzorovalni kordon potegne se potem okoli okuženega sela.

Straža mora biti tako urejena, da se dá vsak čas kontrolovati.

Če se kužna bolezen začne na planinah, tedaj je treba kar najbolj mogoče živino v krdelih držati in jo skupaj pasti vsaj en kilometer od meje; posebno pa je treba paziti na ovčje črede, ker se po njih kuga najložje zatrosi. Umevno je samo po sebi, da nadzorovanje na planinah ne sme biti površno. Polovičarsko delo tukaj nič ne pomaga. Kjer je dosti divjačine, naj se po noči odganja z ognjem; v obče pa se naj porabi vse, kar more zaprečiti, da se kuga ne razširja. Ako se te odredbe pravilno izvedejo, potem ni vzroka, da bi se v posameznih slučajih obolenja zaprli takoj celi okraj in se odtegnili prometu. Znano je, da trpijo naši kmetje vsled zapor-nih naredeb večje denarne škode, nego jim povzroča kuga sama.

II. Uvoz svinj in ovâc.

Z apodiktično gotovostjo se sme reči, da se gobčna in par-keljna kuga v 80 od 100 slučajev zatrosi s prevažanjem ovâc in svinj. Jedino sredstvo, se tega ubraniti, je naprava kontumacijskih hlevov.

Postavili naj bi se po deželi v razdalji po 100 kilometrov kontumacijski hlevi in izdala določba, da se smejo ovce in svinje iz drugih dežel le po takih krajih razkladati, kjer se nahajajo kontumacijski hlevi. Po teh krajih naj bi se došli transporti internovali in od živinozdravnika opazovali gledé zdravja. Jaz bi celo odobral osemdnevno kontumacijsko dobo z morebiti še enkratnim pregledovanjem, ker je tukaj nevarnost zatrosa največa.

III. Razkužba železniških prevoznih vagonov.

Opazilo se je, da pustijo železnične uprave vagonne le prav površno razkuževati po zelo nezanesljivih služnikih, ki ne znajo presoditi, koliko škodo na narodni imovini morejo provzročiti s polovičarskim svojim delom. Dalje se je opazilo, da tega dela ne nadzorujejo niti višji uradniki, niti strokovnjaki. Meni pa zdi z največo vestnostjo opravljena razkužba vseh vagonov, ki so bili za prevažanje živine v porabi, toli važna, da se najstrožje nadzorstvo in kontrola ne more dovolj toplo priporočiti.

Država naj bi torej z vso energijo uplivala na to, da vse železnične uprave natančno izvr-

šujejo svoje dotične dolžnosti in da dajo razkuževanje po veččakih nadzorovati, žugajoč delavcem s strogo kaznijo.

Zanikarni in površni delavci morajo se najstrožje kaznovati.

Moji nasveti sicer še niso pri kraju, mislim pa, ako bi se za zdaj vsaj na te oziralo, da bi se v bodoče nevarnost znatno zmanjšala, zlasti, ako bi bili delavci pri tem tudi primerno plačani.

Razne zadruge, zlasti one iz spodnje inske in cilerske doline, zahtevajo, naj se gobčna in parkeljna kuga izloči iz zakona o živinskih kugah z leta 1880.

Zveza v Bolcanu in zadruga v Brunneck-u opozarjata na varstveno cepljenje, katero je objavila kmetijska zbornica provincije saksonske in ki je imelo baje prav ugodne uspehe.

Vse zadruge, kolikor se bavijo njih poročila z nasveti v zatiranje gobčne in parkeljne kuge, priporočajo veliko strožje kontumaciranje inozemskih ovčjih in prašičjih čred; posamezne zadruge zahtevajo kontumacijske hleve na razkladnih postajah, kakor tudi strožjo kazen za utajbo kuge, veči upliv občin po kugopaznih komisijah, strogo odločitev posameznih dvorov, dokler je bolezen še na tiste omejena.

Ako posnemamo predstoječe, največ iz celokupnega kmetskega stanú prihajajoče pritožbe, tedaj spoznamo nujno potrebo, jih odpraviti; to pa bo mogoče le takrat

doseči, ako zakonodajne činitelje, visoko vlado in visoki deželni zbor, prepričamo, da je treba zakon o živalskih kugah z dne 20. svečana 1880 preurediti, ali še bolje bi bilo, ako bi naš izvoz v tuje dežele škode ne trpel, da bi se gobčna in parkeljna kuga kot manj nevarna kužna bolezen iz zakona izločila.

Zato se usoja stalni odbor zemljedelskega sveta, častitemu občnemu zboru staviti sledeče predloge:

I. Predsedništvo zemljedelskega sveta naj kar najhitreje sproži posebno presojevanje, na katero se povabijo zastopniki obeh sekcij, potem morda znani praktični kmetovalci, zastopnik vlade in deželnega odbora.

II. Taisti naj bi na podstavi gradiva izza prejšnjih posvetov, došlih poročil kmetijskih okrajnih zadrug, pridobljenih izkušenj visokemu deželnemu zboru stavili primerne in določne predloge za stran preuredbe zakona o živalskih kugah z dne 29. svečana 1880 ali druge naredbe v zatiranje gobčne in parkeljne kuge.

III. Visoki deželni odbor se naprosi, da stopi z drugimi deželnimi odbori, zlasti z onimi iz alpskih dežel, v dogovor.

Ti predlogi so bili pri občnem zboru soglasno sprejeti.

Oetz, dne 22. decembra 1898.

Ivan Tobias Haid.

Razne reči.

Kaj je storiti, da se ne prikaže telečja vročnica.

Živinozdravnik Ehlers-Soltan priobčil je v listu „Landw. Zeitg. f. d. Reg. Bez. Stade“ daljšo razpravo o vprašanju, kako bi se odvrnila pri kravah telečja vročnica, in pride do sledečih nasvetov: 1. Pokladanje močne krme, zdroba i. t. d. mora nehati štiri do šest tednov pred porodom, ko krave suhe stojé. — To je jako važna točka, zakaj znano mi je iz izkušnje, da se v prav mnogih slučajih telečja vročnica edino s tem more odvrniti. Spominjam se nekega dogodka iz svoje prakse, ki tako ravnanje dobro pojasnjuje. Na neki veliki graščini s 160 kravami je posestnik vsako leto po deset krav izgubil vsled telečje vročnice, ozi-ramo da jih je moral zaklati. Po mojem nasvetovanju pa so bile kake štiri tedne pred porodom stoječe krave odvezane, odločene in postavljene na slabo krmo. Dobivale niso nič kakor seno in slamo ter za boljšo prebavo nekoliko repe na dan, kakor tudi vsakih osem dni $\frac{3}{4}$ funta Glauberjeve soli in nekoliko sklenic sluzi lanenega semena. Odsihmal se na graščini nikoli več ni prigodil slučaj telečne vročnice. 2. Če je nekoliko časa pred otelitvijo vime silno napeto in siski strumno na stran stojé, moramo kravo pomolzti. Bolečine, ki jih krave pre-

trpijo od močno napetega vimena, so večasi tako hude, da se živali vleči ne morejo in z zadnjimi nogami naprej breajo, kakor da bi imele grizenje (koliko). Molža pred porodom nikoli ne škoduje, more pa, če se opusti, pripomoči k mlečni vročnici. 3. Krave, ki so se otelile na pašniku, ne smejo se nikdar spraviti potem v hlev, tudi ob neugodnem vremenu ne. To je sila nevarno, skoro redoma sem doživel, da so take krave v hlevu dobile telečjo vročnico. V maršlandski pokrajini, kjer se proti temu pravilu pogosto greši, se edino iz tega vzroka prikaže večkrat ta bolezen. Seveda se mora skrbeti za to, da kravo kolikor mogoče varujemo hudega vremena, da jo pokrijemo z odejami, jo peljamo na bolj zavarovan kraj i. t. d. 4. Krave, ki so že enkrat prestale teličjo vročnico, ni smeti več spuščati k plemenitvi, ker po naslednji otelitvi navadno zopet dobé bolezen in navadno poginejo. 5. Tesni, nizki, temni in zaдуhli hlevi, kakoršne večkrat najdemo pri malih posestnikih, morajo se zboljšati, če hočemo, da v teh beznicah krave telečje vročnice ne bodo dobile. Istotako ne imejmo svinjskega in kravjega hleva skupaj v enem prostoru. Zrak se s tem zares ne zboljšuje, zlasti če je prostor

tesen. Povdarjam še posebej, da se mora skrbeti sploh za izdatno prezračevanje, zakaj presoparni in prevroči hlevski zrak, ki ima premalo kislega v sebi, veliko pripomore, da se prikaže telečja vročnica pri kravah, ki že imajo k tej bolezni nagnjenje in katere razni škodljivi uplivi pripravljajo na to. 6. Opusti se naj, če mogoče, vsaka umetna klaja, kakor odpadki žganjarnic in pivovarnic, droži, tropine, tudi odpadki domačega gospodarstva, kakor tudi vrejoča vsebina napojnjaka, temveč krmi se naj le naravnim načinom. 7. Molzne krave se naj večkrat, n. pr. kedar se iz hleva kida, spusti na dvorišče ali bližnji pašnik, da se morejo tamkej prosto gibati, zlasti zadnje štiri tedne pred porodom, da niso primorane leto za letom v hlevu stati. 8. Kravam, ki kažejo nagnjenje k telečji vročnici, naj se pri otelevi nikakor ne pomaga z vlečenjem in drugim, temveč naj

se pusté, da mladiča same spravijo na svet. Take krave se itak hitro oteletijo, ako pa ne, imajo že porodno vročnico. Ta se ne prikaže samo med porodom, temveč v izjemnih slučajih že nekaj ur poprej. 9. Iz lastne izkušnje morem priporočati, da se kravam, ki imajo nagnjene k mlečni vročnici, sicer pa so živahne, takoj po otelevi maternica dobro izplakne z enim vedrom 1%ne kreolinove vode. Samoumevno je, da mora biti cev, lijak, lonec voda in vedrica, vse popolnoma snažno in čisto. 10. Če se pri porodu morebiti pomaga, skrbi se naj na snažnost in previdnost. Ako roke in vrv niso umite s 3%no kreolinovo vodo in po osušenju poljene, morejo se v porodila krave zanesti kužljive snovi, neporezani nohti na prstih pa lahko sluznice krav odrsnejo in tako povzročijo ostrupljenje krvi.

(Molkerei-Zeitung Hildesheim).

O napravi žive meje.

Z ogradbo zemljišč zlasti ob potih ali proti mejašem je v mnogih okolnostih edino mogoče, kulture obvarovati, da jih ne poškoduje živina, ki se tam pase ali mimo goni.

Veliko število takih ograj nareja se še vedno iz lesa in vzdrževanje takega plota povzroča potem neprenehljive stroške, ne oziraje se na to, da je les večkrat prav težavno priskrbeti.

Z ozirom na veliko važnost in splošne prednosti, ki jih imajo

žive meje ali suho ozidje napram plotom iz krajnikov (lat), je zemljedelski svet že več leti dovolil nagrade za pravilno narejanje žive meje ali zidanih ograj na mestu lesenih ograj, kar bo stvar gotovo pospeševalo in pomnožilo take zasadbe.

V naslednjih vrstah hočemo poročati o izbiri za ograjo pravnih rastlin, kakor tudi o načinu zasadbe in vzgoji take meje.

Po različnih razmerah bomo imeli tudi do ograjne rastline raz-

lične zahtevke in ozirajoč se na to, bomo tudi rastline izbrali. Na obdelani zemlji si želimo rastlino, ki svojih korenin preveč ne razprostira. V dosego posebne obrambe, vzamemo rastline, ki imajo trnje.

Dobre ograjne rastline so:

Beli trn ali glog, *Crataegus oxyacantha*, pripraven za višje lege in skoro za vsaka tla, daje lično ograjo in se sme vsako leto porezavati, korenine ne segajo jako daleč; zasadba se naredi z 1—2-letnimi sadikami, katere pa napadejo razni škodljivci, zlasti zmrzlikar (zimski pedic) in gosenice zlatoritke.

Gaber, *Carpinus betulus*, izvrstna, krepko rastoča ograjna rastlina, za kraje, kjer uspeva bukev; daje močne in visoke ograje, katere je lahko poravnavati. Korenine se precej daleč raztezajo. Zasadi se z 1—2letnimi sadikami.

Paliurus, *Paliurus aculeatus*, s trnjem oborožena, izvrstna ograjna rastlina, korenine se precej razprostirajo, pripravna bolj za toplejše kraje in vinske gorice. Zasadba z 1—2letnimi sadikami.

Navadni peščeni trn, *Hippophaea Rhamnoides*, in vrbolistni peščeni trn, *Hippophaea salici folia*. Mladike končujejo se s trnom. Prav dobra ograjna rastlina za nepresuha tla, če se z njo pravilno ne ravna, se spodaj guli; rastlina se pogosto nahaja po starih strugah, zasadba se izvrši s sadikami, katere vzgojimo iz semena ali pa nabereemo po strugah.

Prav močne visoke meje, pa v bolj ugodnih podnebnih razmerah,

daje trn *Maclura aurantiaca*. Razmnožuje se s semenom, potaknenci ali položnicami.

Prav čvrste ali malo lične meje moremo vzgojiti iz znane samorastne akacije, navadne robinje — *Robinia Pseudoacacia* — in njenih razvrsti. Ta rastlina pa ne prenaša, da bi jo vsako leto porezavali, in iz nje vzgojena drevesa se spodaj kmalu lupijo. Zasadba mogoča 600—800 metrov nad morjem.

Trojetrnasta gledičija — *Gleditschia triacanthos* — je pripravna za prav močne in visoke meje, se od spodaj kmalu guli in ne ljubi vsakoletnega porezavanja, ima kakor znano zelo dolge trne.

Druge okrajne rastline iz skupine listovcev so: navadna kustovnica, *Lycium europaeum*, ograjna rastlina za srednje lege, raste prav naglo in napravi s svojimi dolgimi, šibastimi, slabimi, obešajočimi se mladikami, ki se morajo včasih kvišku privezati in ki so oborožene s kratkimi trni, v kratkem času zelo goste meje.

Zelo lične meje nareja dren, *Cornus mas*; ta grm daje tudi čebelam v svojem rumenem, ravnem cvetju bogato pašo, v jeseni pa donaša celo sad, namreč ruderdeče drenulje. Pa tudi druge vrste svibe so porabne.

Dalje imenujemo še radi popolnosti, sicer pa manj rabljivi črni trn, trnoljica, *Prunus spinosa*, razne rože, murvo, lesko, vrbe, javor in brest.

Iz skupine vedno zelenih rastlin dajo mnoge prav lepe meje, imenujemo sledeče:

Jelka in smreka daste močne visoke meje in ob enem s porazavanjem velike množine drobne stelje.

Tudi raznovrstne brine, kakor navadna brina, *Juniperus communis*, virginijska brina, *Juniperus virginiana*, kakor tudi smrdljiva brina, *Juniperus Sabina*, dajó zelo lepe in goste meje. Te brine pa moremo vender za ograjne rastline priporočati le tam, kjer se ne goji sadno drevje, zlasti hruške, ker na brini se razmnožuje tako zvana hruškova rja.

Tudi bodeča palma, *Ilex aequifolium*, tvori prav lepe vedno zelene meje, vender je zasadba take meje precej draga, in rastlina počasi raste.

Po južnih krajih se pogosto rabi rudeči grm, *Cotoneaster pyracantha*, in daje jako lepe vedno zelene meje, katere je lepo videti zlasti v jeseni, ko so polni rudečih plodov.

Po vrtilih narejajo ograje tudi večkrat iz kleka, drevesa življenja, Thuja, *Evonymus japonica*, a te rastline morajo imeti pripravno, dobro zemljo in milo podnebje. Žive meje narejamo pa dostikrat tudi iz sadnih rastlin, kakor n. pr. iz kosmulj (ágras), Ivanovega ali rudečega grozdjiča ali špalirnih dreves.

Za nasadbo žive meje je treba zemljo primerno pripraviti. V ta namen rigolamo ali prekopljemo dotični prostor, kakoršna so pač svojstva tal, 80 ali bolje 100 cm in še več na široko, ter 30—50 cm globoko.

Pri globoki obdelavi ne sme priti zgornja prst pregloboko, marveč spravi se naj tja, kjer stoje potem korenine sadik. Vsaka izboljšava tal pospeši rast ograjne rastline.

Zasajajo se največ 1—2letne sadike, ki so dobro vkoreninjene in 5—10 milimetrov debele, smejo pa biti tudi debelejše.

Da se ograjne rastline kar najbolj enakomerno razvijajo, sadijo se naj le enakovrstne rastline, jednako razvite, jednako debele, jednako vkoreninjene. Ako so sadike nejednake, treba jih je po jakosti odbrati in potem vsako količino zá-se posaditi. Nikoli naj se raznovrstne rastline mešano ne sadijo, pač pa je morebiti primerno, da se z ozirom na razmere prav dolga meja z morda zelo različnimi svojstvi tal zasadi z različnimi rastlinami.

Da moremo zasadbo, ako se katere sadike niso prijеле, izboljšati z rastlinami jednake starosti, zato naročimo zmerom nekoliko sadik več, katere v pripravni zemlji vzgojimo za nadomestne rastline.

Šadimo pa enovrstno ali pa v dve, kakih 25 centimetrov narazen stoječi, vzporedni vrsti. Na zadnji način šadimo tedaj, ako hočemo dobiti prav gosto mejo.

Ob enovrstni saditvi potikamo sadike n. pr. belega trna, drena, *Paliurus*, *Hippophaea* navadno 15—20 centimetrov narazen; šadimo v dve vrsti, stojita vrsti 25 cm narazen in sadike v vrstah pa 30—40 cm, in sicer tako, da stoje sadike ene vrste v narazju

druge vrste, trikotna ali zvezna saditev:

Sadikam se pred saditvijo korenine prirežejo in pomočijo v razmočeno ilovico, debelca se skrajšajo in, če treba, po saditvi zalijejo. Da se rast plevela zadržuje, lahko pokrijemo zasajeni prostor z makom ali smrekovimi iglami.

Z vzgojo meje moremo pričeti, ko so se sadike dobro prijele in so v stanu pognati čvrste mladike, kar se zgodi v drugem ali tretjem letu. Da se rast cele zasadbe ali posameznih delov nasada pospeši, bode celo dobro, mejo pognojiti, 1 do 2krat zemljo obdelati pa je potrebno.

Ako je mlada zasadba meje močno poškodbi izpostavljena, moremo to zabraniti z obrambnim plotom od žice in protja.

Vzgjati pa moremo mejo na različne načine, in sicer s tem, da kvišku rastoče poganjke porezujemo vsako leto v pomladi do 8—15 centimetrov, s prva bolj na kratko, pozneje bolj na dolgo, vsled tega lahko poženejo debelca mnogo močnejših vej, ki mejo zgostijo. Stranske mladike postrizemo po leti s škarjami. Po drugem načinu se čvrsti poganjki po vrsti pripognejo, in sicer prvo leto prva vrsta do kakih 20—30 centimetrov od tal, naslednja vrsta v drugem ali tretjem letu 40—50 centimetrov in tako naprej.

Veliko lepšo mejo pa dobimo, če pustimo, da se poganjki po določenem sistemu križajo, po takem postane meja popolnoma nepre-

dorna in jako trpežna. Take meje imenujemo pletilne meje in vzgojo takih ograj hočemo malo bolj natančno opisati.

Ako se ima pletilna ograja narediti iz enovrstne zasadbe, porežemo rastline v spomladi drugega ali šele v spomladi tretjega leta nizko nad zemljo do 5—10 centimetrov. Od nastalih poganjkov se vsi razen dveh najmočnejših odstranijo, ona dva pa pustita rasti.

Za pravilno vzpletanje treba je napraviti špalir od žice ali lesa, na katerem so žice ali ravnoležno pritrjene late 30—40 centimetrov narazen. Meseca julija, ko sta ta dva poganjka še mehka in vpogljiva, privežemo ju in vzpletemo. Navadno dobe poganjki lego približno 35 stopinj, kjer se križajo, zvežemo jih rahlo z vrbovimi šibicami. Tako nadaljujemo, dokler ni meja dosti visoka.

Ako pa imamo narediti pletilno mejo iz dvovrstne nasadbe, tedaj zadostuje, da rastline ene vrste za 35 stopinj na desno in rastline druge vrste za 35 stopinj na levo nagnjeno k žici privežemo. Stranske poganjke prirezujemo (strižemo) po leti sredi julija. Za pravilo naj pri tem velja, s škarjami tako prirezavati, da je meja spodaj širja, t. j. da se navzgor pomlajuje, zakaj v nasprotnem slučaju se spodnje mladike rade suše.

Zgornji rob meje more biti ravnočrten, ali pa se lahko jednakomerno vzdiguje in znižuje, ter tako kaže črto obločnico.

Da črto meje pretrgamo, pustimo eno rastlino čez tisto pora-

ščati in to vzgojujemo, oziroma prirezavamo potem v piramidalni ali okrogli obliki.

V glogovih mejah cepimo take prerastke včasih z navadno nešpljo, da imamo mali prihodek.

Kedar je meja dosti visoka, prirezujemo s škarjami na kratko vse mladike, pa zmerom tako, da puščamo spodnje veje daljše.

Mader.

Žito na sipnici (žitnici).

Žito se pri nas hrani navadno na sipnici ali žitnici. Tamkaj mora biti žito zavarovano proti vsakej pokvari. Sipnica naj bode torej suha in zračna in naj ima dobro streho. Žito se sme s prva nasipati le na tenko in se mora večkrat premetati. Ako se žito na kupu ogreje, izgubi svoj lesk in postane manj vredno, izgubiti more tudi kaljivost. Ob vlažnem vremenu ga je treba večkrat premetati in okna zapreti, sicer postane vlažno tudi žito.

Na sipnici pretijo žitu razne nevarnosti in neprestana pomanjšba, ker se usuševa in ker ga miši in žužki žró. Izguba znaša pri žitu po enem letu do 3 odstotke, pri sočivju do 6 odstotkov. Pri starejšem žitu je izguba manjša. Najzanesljiviši pripomoček proti podganam in mišim so mačke, katerih pa ne smemo razvaditi in uleniti z dobrikanjem in obilno hrano.

Veliko škodo napraviti more črni žužek (*Calandra granaria*), drobni, črnorjavi rilčkar. Maja meseca pridejo na žito samice, ki so prezimile v špranjah, razpokah in drugih skrivališčih, ter polagajo jajca v žitna zrna, ki jih ličinke potam izjedó. V pokončavanje tega

škodljivca naj se žito v spomladi pogosto premetava in pri tem ravnokar premetano žito pokrije s eunjami, ovčjimi kožami in vlažnimi vrečami, kamor hrošči pribéžé iz žita in kjer jih potem zatremo. Če se julija meseca prikaže drugi zarod v obilnem številu, potem je zatiranje že težavniše; treba je potem žito na veter prevejati in presejati. Male partije žita, ki se ne porabijo pred julijem in so namenjene za klajo in v mlin, sušimo nekoliko ur ob 60° C, s čimer se uničijo jajca in ličinke. Ako se je žužek preveč zaredil, moramo žito pospraviti in porabiti. V tak hram žita eno leto ne sipljemo, vse špranje in poke pa moramo skrbno zamazati in zaliti s klorovim apnom, žganim apnom ali petrolejem. Tudi ogljikov sulfid so s pridom rabili v ta namen. Ker se črni žužek hitro plodi, zato je treba, pravočasno ga zatirati.

Ž njim v rodu je rudeči žužek (*Apion fumentarium*); prikaže pa se le na polju in k večjemu tu pa tam na podu. — Drug škodljivec žitnim zalogam je žitni molj (*Tinea granella*), tudi beli žužek imenovan. Gosenica je zapljkasta in mesnate barve ter razjeda razna

žitna zrna. Septembra meseca poišče si gosenica kako špranjo ali poko, da se zabubi; iz bube prikaže se od aprila do julija majhni, srebrobeli, sivorjavo pikasti metuljček. Kjer se je žitni molj naselil, vidijo se julija in avgusta meseca spredki, v katerih goseničica živi in v katere je vpredla več objedenih zrn, med nitkami pa visi njeno blato, ki smrdi, in tega neprijetnega, zatohlega duha navzame polagoma vse žito. Branimo se pa tega škodljivca, da skrbno zamažemo vse špranje in poke z apnom, katranom, da odstranimo staro, zaprašeno žito, da vmešavamo med žito eterične substancije (slab hmelj, janež, kumin). Mnogo metuljev tudi uničimo, če jim postavljamo posodo z vodo in luč. Žito pridno premetavati, shrambe večkrat prevetrovati in skrbeti za največjo snago, je tudi

tukaj najboljši pripomoček, da se odvrta žitni molj.

Zatohlo postane žito, ako se v zaprti shrambi samo od sebe ogreje, in potem, če ga dlje časa zanemarjamo, še plesniti začne; obojna presnova se tem bolj pospešuje, čim mlajše je žito, to je čim več vode še ima v sebi. S pridnim premetavanjem žita je lahko odvrniti te nevarnosti. Tudi je potrebno, da se s poda vzeto žito sprva preveč na debelo ne nasiplje (do 50 cm), da se ne pospešuje ogrevanje žita sredi kupa.

V tem ko se more splesnelo žito porabiti k večjemu še za pičo — pa samo v poparjenem stanu — mogoče je zatohlo žito, če še ni preveč pokvarjeno, s skrbnim prevetrovanjem, zlasti ob suhem mrzlem vremenu, zopet popraviti.

„Mitthlg. des Kuhländer landw. Vereines in Neutitschein“.

Turščica v narodnem gospodarstvu.

Kemijski laboratorij poljedelškega ministerstva Združenih držav v Ameriki objavil je zelo zanimivo poročilo o porabnosti in redilnosti turščice (koruze), v katerem je navedeno:

Turščica se v Združenih državah prideluje na površini 75,061.112 akrov = 30,376.815·86 hektarov. Pa ne samo zrnje ima veliko tržno vrednost, marveč tudi stržlji, stebila in turščina (slama) dajo dobro pičo za živino. Žal, da po mnogih krajih v deželi tega še ne vedo prav ceniti, in pustijo stebila (koruznico) segniti ali požgati. Naposled rabi se turščica še za

narejanje skroba, grozdnega sladkorja, žganja in alkohola.

V Ameriki je kruh iz turščične moke priljubljen in se ga veliko použije, dočim imajo v Evropi proti tistemu nekaj predsodek in ga nočejo priznati za človeško hrano. Da je to mnenje napačno, izpričuje kemijska analiza, ki dokazuje visoko redilno vrednost, kakor tudi dejstvo, da zamorejo delavci, ki živijo od koruznega kruha in svinskega mesa, opravljati najtežja dela. Izkušnja in kemija sta torej dokazala, da skoro ni razlike v redilni vrednosti pšenice in turščice. Glede prebavnosti

pa se je iz kemijskih preiskav kakor tudi iz praktičnih poskusov na ljudeh in živini pokazalo, da je turščica še nekoliko ložje prebavna nego pšenica. Iz semena dobiva se dragoceno olje, ostanki pa dajó istotako dobro klajo, kakor ostanki navadnega oljnatega semena. Turšičino olje, ako je očiščeno, je svetla, kamenastobarvna tekočina prijetnega okusa. Rabiti se more kot salatno olje, pa tudi kakor izvrstno strojno olje, pripravno pa je celo za dobro žgalno olje. Slabeje olje porabi se v izdelovanje dobrega mila. Poskušališče poljedelskega ministerstva v Genevi v državi New-York delalo je tudi poskuse s koruznico in so kemijske preiskave s posušeno tvarino imele prav ugoden uspeh. Skrob se nareja v Združenih državah skoro samo iz turščice, zakaj turšičino zrnje ima v sebi 60 do 65 odstotkov te snovi in izdelovanje je prav lahko. Znatna je tudi obrtnija grozdnega sladkorja, ki se nareja tudi iz turščice in se je v ta namen vsako leto porabi približno 40,000.000 bušlov ali 14,095.922 hektolitrov. Velike množine turščice porabijo v Združenih državah v izdelovanje nekega žganja (visky). To žganje označijo z imenom „Bourbon“, v razločevanje od „Rye“, ki pomeni druge vrste žganja. Podelavajo turščico pa tudi v eterične izdelke, kakor „kolonijsko vodo“ i. dr. Ta obrtnija porabi približno 15.000.000 bušlov ali 5,285.971 hektolitrov turščice. Poročilo naposled pripomni, da bo nadaljna razmnožba raznovrstnega vporabljanja turščice zelo hasnila ne le Ameriki, ki turščico prideluje, temveč tudi Evropi, ki išče cenih živil.

(„Das Vaterland.“)

Da obdrži vosek, če ga raztopimo, svojo lepo barvo,

rabimo ob pripravljanju voska le mehko vodo (deževnico ali rečnico) in dobre, postekljene posode. Paziti moramo, da rjasto orodje ali take posode ne pridejo v dotiko z raztopljenim voskom. Satovje, v katerem je veliko cvetnega prahu, izločimo in ga raztopimo posebej. Zapredke zaostalih ličink (zalege) naj se kolikor mogoče odstranijo iz satovja. Močno zaprašeni vosek naj se poprej z vodo zmije. Tekoči vosek pustimo prav počasi se ohladiti, da nečisti deli dobijo časa, se na dno usesti. Da vosek očistimo, raztopimo ga z veliko

množino mehke vode, kateri pri-mešamo malo žveplene kisline in pustimo, da se potem počasi ohladi. Kaliž ostrgajmo z voščene pogače. Na 10 delov vode pridenemo 2 do 3 dele žveplene kisline, in pazēč na to, da se vlije kislina v tankem curku v vodo, ne pa nasprotno voda v kislino, ker bi se zadnja s pokom spajala z vodo in okoli škropila, ter nam opalila obleko in kožo. Kedar se vosek raztaplja, mora biti voda v topilnem loncu, da se vosek ne prismodi.

(„Oesterr.-ungar. Bienenzeitung.“)

Objave Raiffeisen.

Raiffeisenova posojilna društva.

Dne 6. novembra 1898 ustanovilo se je Raiffeisenovo posojilno društvo v Starem trgu (Altenmarkt) pri Fürstenfeldu, kjer je društvu pristopilo 36 posestnikov in obrtnikov.

Društveni okoliš obsega župnijske občine Stari trg pri Fürstenfeldu, Speltenbach, Stadtbergen, Marienhofen in Kohlgraben.

Društveno načelstvo sestoji iz 9 članov, načelnik je posestnik in župan gospod Anton Kohl v Starem Trgu pri Fürstenfeldu, nadzorno svetovalstvo iz 11 oseb pod predsedstvom gospoda Adalberta Hronek, kaplana v Starem trgu pri Fürstenfeldu.

Za knjigovodjo in blagajničarja volilo je društvo gospoda Ivana Smika, župnika v Starem trgu pri Fürstenfeldu.

Pristopnine plača vsak društvenik 1 gld., za vsak opravljeni delež 10 gld.

Statistika: *a)* Najviši znesek za hranilne vloge 2000 gld., *b)* najmanjša hranilna vloga 1 gld., *c)* največje posojilo 300 gld., *eventualno* 600 gld., *d)* največja vsota izposojil 3000 gld., *e)* obrestno merilo za hranilne vloge 4%, *f)* obrestno merilo za posojila 5%, *g)* začasna brezobrestnost opravljenih deležev, *h)* zastran odškodnine za trud knjigovodje in blagajničarja ukrepal

bode občni zbor po sklepu prvega poslovnega leta.

Dne 30. novembra 1898 ustanovilo se je Raiffeisenovo posojilno društvo v Oberwölzu.

Društveni okoliš obsega selski občini Oberwölz in Winklern.

Društveno načelstvo sestoji iz 9 članov, načelnik je gospod Blaž Künstler, posestnik v Winklernu; nadzorno svetovalstvo iz 13 oseb pod predsedstvom gospoda Jožefa Slantinsky, župnika v Schönbergu.

Za knjigovodjo in blagajničarja izvolil je zbor gospoda Karla Urban, mestnega župnika v Oberwölzu.

Pristopnine plača vsak društvenik 2 gld., za vsak opravljeni delež 12 gld.

Statistika: *a)* Najviši znesek hranilne vloge 2000 gld., *b)* najmanjša hranilna vloga 1 gld., *c)* največje posojilo 300 gld., *eventualno* 600 gld., *d)* največja vsota izposojil 3000 gld., *e)* obrestno merilo za hranilne vloge 4%, *f)* obrestno merilo za posojila 5%, *g)* začasna brezobrestnost opravljenih deležev, *h)* zastran odškodnine za trud knjigovodje in blagajničarja ukrepal bode občni zbor po sklepu prvega poslovnega leta.

Dne 8. decembra 1898 ustanovilo se je Raiffeisenovo posojilno

društvo v Klöch-u, okraj radgonski, kjer je društvu pristopilo 36 posestnikov in obrtnikov.

Društveni okoliš obsega župnijsko občino Klöch.

Društveno načelstvo sestoji iz 9 članov, načelnik je gospod Jožef Schuster, posestnik v Klöchu, nadzorno svetovalstvo iz 11 oseb pod predsedstvom gospoda Jožefa Schuster, c. kr. poštarja v Klöchu.

Za knjigovodjo in blagajničarja volil je zbor gospoda Ivana Jandl, deficitentnega duhovnika v Klöchu.

Pristopnine plača vsak društ-

venik 2 gld., za vsak opravični delež 8 gld.

Statistika: a) Najviši znesek hranilne vloge 2000 gld., b) najmanjša hranilna vloga 1 gld., c) največe posojilo 500 gld., eventualno 1000 gld., d) najviša vsota izposojil 3000 gld., e) obrestno merilo za hranilne vloge 4⁰/₀, f) obrestno merilo za posojila 5⁰/₀, g) začasna brezobrestnost opravičnih deležev, h) zastran odškodnine za trud knjigovodje in blagajničarja ukrepal bode občni zbor po sklepu prvega poslovnega leta.

Uradne vesti.

I z k a z

o živinokužnih boleznih, ki so vladale, oziroma ponehale na Štajerskem v poročevalni dobi od 17. do 27. marcija 1899.

Vlada: 1. Rudečica (pereči ogenj) svinj v občinah Kindberg (1 hlev), okraj Bruck ob M.; Leoben (1 hlev), okraj Leoben; Slaptinci (1 hlev), okraj ljutomerski.

2. Svinjska kuga v občinah Gradec (2 hleva), okraj mesto Gradec; Eggenberg, Fernitz

(po 1 hlev), Kalsdorf (2 hleva), okraj okolica Gradec; Judenburg (1 hlev), okraj Judenburg; Ljutomer (2 hleva), okraj ljutomerski.

Ponehal: Vranični prisad pri govedih v občini Oberhaag, okraj lipniški.

V Gradcu, dne 28. marca 1899.

Tržna poročila.

Graško tržno poročilo

od 21. do 28. marca 1899.

Govedina, 50 kil živa teža gld. 14-25 do 15-75; teletina 58—76 kr.; svinjetina 60—80 kr.; špeh sveži 64—76 kr.; po-vojeni 60—76 kr.; surovo maslo gld. —80

do 1-40; goveje maslo gld. 1— do 1-20; žmavec 64—72 kr. za 1 kilo.

Hmelj.

50 kilogr. Blago Žateško mestno 1898 115—125gld., deželno(okrajno) 115—125gld., deželno (okrožno) 110—120 gld.; Ošavsko rudeče 90—105 gld., zeleno 75—80 gld.

Tržne cene na Štajerskem, drugod v Avstriji in na Ogerskem.

Mesto	Pšenica		Rž		Ječmen		Oves		Koruzna		Proso		Ajda		Bob		Seno		Slama za posteljo		Slama za nastel		Slama za klajo		Slama sploh		
	z a 100 kil																										
	g.	kr.	g.	kr.	g.	kr.	g.	kr.	g.	kr.	g.	kr.	g.	kr.	g.	kr.	g.	kr.	g.	kr.	g.	kr.	g.	kr.	g.	kr.	g.
Celje	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ormož	9 50	7 50	6 —	—	7 50	5 50	6 —	—	7 50	5 —	4 —	3 —	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gradec	10 40	8 40	7 50	7 10	6 10	6 30	8 80	9 —	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ljubno	9 50	8 —	7 50	7 —	6 —	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Maribor	9 50	7 70	6 80	6 60	5 90	5 80	7 80	9 —	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ptuj	9 50	7 —	6 —	6 —	5 50	6 —	7 —	7 50	2 20	2 40	1 50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gmunden	10 —	8 75	7 50	6 50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Celovec	10 —	9 21	8 33	6 75	6 69	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ljubljana	10 50	8 50	7 80	6 50	5 80	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Linc	9 30	7 80	7 —	6 10	5 70	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Budapešt	10 64	8 —	—	5 72	4 55	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Praga	10 10	8 —	8 75	6 60	6 —	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Salcburg	9 50	8 10	—	7 05	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vels	9 25	8 25	7 30	6 35	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dunaj	9 76	8 08	—	6 04	4 83	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Senjmi na Štajerskem.

Brez zvezdice so navedeni letni sejmi za blago, z eno zvezdico (*) so živinski sejmi, z dvema zvezdicama (**) sejmi za blago in živino.

Dne 12. aprila: Vransko**; Male Rodine** v rogačkem okr.; Imeno (senjem s ščetinarji) v kozjanskem okr.

Dne 13. aprila: Breg pri Ptuj (svinjski senjem); Gradec (senjem z govejo živino).

Dne 14. aprila: Voitsberg**; Zdole** v brežiškem okr.

Dne 15. aprila: Fürstenfeld*; Arvež (senjem z drobnico); Poljčane (senjem s ščetinarji) v mariborskem okr.; Brežice (prašičji senjem).

Dne 16. aprila: Frauenberg v okr. Liezen; sv. Peter v okr. Oberwölz.

Dne 17. aprila: Spielfeld** v lipniškem okr.; Šmarje ob J.**; Središče** v ormožkem okr.; Kapele** v brežiškem okraju.

Dne 19. aprila: Bruck*; Imeno (senjem s ščetinarji) v kozjanskem okr.; Sevnica**.

Dne 20. aprila: Breg pri Ptuj (svinjski senjem) sv. Ilj pod Turjakom** v slovenjegraškem okr.; Gradec (senjem z govedu).

Dne 21. aprila: sv. Peter pod sv. gorami** v kozjanskem okr.

Dne 22. aprila: Poljčane (senjem s ščetinarji) v mariborskem okr.; sv. Jurij v Sl. G. v lenartskem okr.; Brežice (svinjski senjem).

Dne 23. aprila: Klöch v radgonskem okraju.

Dne 24. aprila: Kindberg; sv. Jurij ob j. ž.** v celjskem okr.; Ponikva** v šmarskem okr.; Mozirje** v gornjegraškem okr.; sv. Jakob** v laškem okr.; sv. Ožbalt** v okr. Lonč (Deutschlandsberg); Ivnica**; Gnas** v okr. Feldbach; Hainersdorf v okr. Fürstenfeld; Frohnleiten**; Fernitz* v okr. okolica Gradec; Kaniža* v ptujskem okr.; Ptuj; Fladnitz v okr. Weiz; Ruprecht** v okr. Weiz; Wörth v okr. Hartberg; Pöllau; Waldbach v okr. Vorau; Sekov** v okr. Knittelfeld; Kraubath v okr. Leoben; sv. Jurij ob D.; Pesnica** v mariborskem okr. Spodnje Hoče* v mariborskem okr.; sv. Jurij** v muravskem okr.; Niederwölz** v okraju Oberwölz.